

23. oktober 2009

Finansministeriets replik til artiklen i Information torsdag den 22. oktober – "Hjorts talmagi fordrejer regeringens kriseindsats"

Dagbladet Information bragte d. 22. oktober en artikel - "Hjorts talmagi fordrejer regeringens kriseindsats" - som indeholder en række fortegnede påstande om Finansministeriets talgrundlag og finanspolitikken. Nedenfor er artiklen gengivet samt Finansministeriets svar på de rejste påstande.

Information

Mens mange andre lande begynder at kunne se lys i mørket, ser dansk økonomi ud til at være gået helt i stå, og et stadig større kor af økonomer såvel som politikere peger på, at Danmark akut har behov for en ny vækstpakke. For uden en vækstpakke til en værdi af 10-15 milliarder kroner vil arbejdsløsheden snart komme faretruende tæt på 200.000 personer, vurderer blandt andet de økonomiske vismænd over for Dagbladet Information. Finansminister Claus Hjort Frederiksen (V) synger dog ikke i dette kor. Han har ved flere lejligheder givet udtryk for, at Danmark er et af de lande, der har gjort mest overhovedet for at skærme mod den økonomiske krise. Og understreger, at det nu er tid til at afvente effekterne af initiativerne. »Regeringen sparker mere gang i væksten end de fleste andre vestlige lande,« som finansministeren i går skrev i et debatindlæg i Jyllands-Posten. Sagen er bare, at Organisationen for økonomisk udvikling og samarbejde (OECD) for kort tid siden har lavet en analyse, der viser, at i hvert fald 12 andre OECD-lande har taget flere og større kriseinitiativer end Danmark.

Finansministeriet

De tal, OECD har offentliggjort, er såkaldte "krisepakker" og omfatter kun dele af den økonomiske politik. Fx medtager man ikke skattenedsættelserne fra starten af 2009 og andre elementer i finansloven for 2009, som blev vedtaget i december 2008. Disse ting bidrager selv sagt til at modvirke krisen. Såvel principielt som reelt er det alle finanspolitiske initiativer med effekt i 2009 og 2010, der er relevante ift. at håndtere krisen. For finansloven for 2009 gælder endda, at den blev forhandlet i november, og at man i Folketinget eksplicit diskuterede, om det var et fornuftigt svar på krisen på det tidspunkt.

Information

Det får nu flere økonomer til at kritisere Claus Hjort Frederiksen for gennem efteråret at have fordrejet regeringens kriseindsats og fjernet den politiske fokus fra nødvendigheden af en ny krisepakke. »Der er meget talmagi i det, finansministeren siger, for når det kommer til ekspansiv finanspolitiske initiativer rettet mod krisen, ligger Danmark i den tynde ende – som OECD's tal også viser, « siger professor i økonomi og arbejdsmarkedspolitik, Flemming Ibsen fra Aalborg Universitet, til Information.

Finansministeriet

De beregninger, Finansministeriet har foretaget, følger samme hovedprincipper som i de seneste 20 år. Udgangspunktet er den såkaldte finanseffekt, som viser virkningen fra finanspolitikken på den økonomiske aktivitet (og de såkaldte direkte provenuer, der viser hvor meget der lempes med). Finansministeriets skøn for finanseffekten svarer til de skøn, De Økonomiske Råd har offentliggjort.

Information

Finansminister Claus Hjort Frederiksen har ikke selv været til at træffe for en kommentar, men Finansministeriet oplyser, at ministeriet ikke betragter OECD's beregninger som fyldestgørende for, hvad Danmark har gjort under krisen, fordi betydningen af den kommende skattereform, der virker fra nytår, ikke er medtaget.

Finansministeriet

Nej, som forklaret til skribenten er det skattenedsættelsen fra starten af i år, der – blandt andet – ikke er med i OECD's beregninger.

Information

Men, understreger Flemming Ibsen, samme argument kan alle andre OECD-lande jo også bruge.

Finansministeriet

Ja, flere lande har også været utilfredse med OECDs opgørelse, som alene medtager såkaldte "krisepakker" vedtaget efter et bestemt tidspunkt. Hvis det antages, at vi i Danmark i foråret 2008 havde vedtaget en stor stramning af den økonomiske politik med virkning fra 2009, ville denne stramning heller ikke indgå i OECDs tal. Men mon ikke at mange af de, der er tilhængere af OECDs tal, så i stedet ville sige, at OECDs tal var misvisende. Og det ville de så have ret i. Det, der er økonomisk relevant – fx for at modgå den økonomiske krise – er, hvor meget og hvornår finanspolitikken har effekt, ikke hvornår den tilfældigvis er vedtaget. Se Økonomisk Redegørelse, maj 2009, herunder boks 2.3.

Information

For alle har taget initiativer udover dem, der indgår i sammenligningen. Og en af grundene til, at Danmark i første omgang deltager i OECD-samarbejdet er at gøre det muligt at sammenligne finanspolitik på tværs af landene.»Det giver derfor god mening at bruge OECD's tal. Ellers får hvert land bare lov til at hylde sin egen indsats,« siger Flemming Ibsen til Information. Professor i økonomi på CBS, Søren Bo Nielsen er enig i, at den politiske debat hurtigt bliver mudret, når sammenligninger som, at 'Danmark gør mest i verden' bare uden videre forklaring bliver brugt i den politiske debat. »Den enkelte borger er ilde stedt her, for man kan altid med nogen ret sige, at man ligger i toppen internationalt, hvis man koger tallene sammen på den rigtige måde,« siger Søren Bo Nielsen, som også er tidligere økonomisk vismand, til Information.

Finansministeriet

I EU-regi er der indsamlet sammenlignelige tal, som viser virkningen af den samlede planlagte finanspolitik med effekt i 2009 og retningen i 2010. Det skete i foråret. Disse tal er der nikket

til både fra Kommissionens og fra landenes side. Det er disse tal, som Finansministeriet har fokuseret på i de seneste redegørelser, og som DØR i øvrigt også har brugt. Desuden udarbejder OECD skøn for ændringen i den primære strukturelle offentlige saldo, der også er et sammenligneligt groft bud på størrelsen af de finanspolitiske lempelser. Disse OECD-tal bekræfter, at de danske lempelser er relativt store (og de modsiger OECD's andre tal). Finansministeriet har også anvendt tal for primær strukturel saldo fra OECD, EU og egne beregninger. Tallene er ikke "kogt sammen". De følger gængse principper og er indgående forklaret i Økonomisk Rede-gørelse, maj og august 2009. Desværre kan man ikke bruge de nævnte finanseffekter (som er det bedste mål) til at sammenligne, fordi andre lande typisk ikke opgør finanspolitikken med den detaljeringsgrad.

Information

Han peger samtidig på, at en anden af Claus Hjort Frederiksen gennemgående pointer om regeringens kriseindsats også er misvisende. Finansministeren har ved flere lejligheder omtalt regeringens satsning på at øge de offentlige investeringer med 30 procent over to år som 'ekstraordinær' sammenlignet med andre lande. Stigningen på 30 procent er sådan set rigtig nok, men når det handler om offentlige investeringer, især som et middel mod økonomisk krise, er det afgørende alene, hvor meget et land bruger.

Finansministeriet

Nej, det afgørende er, hvor meget MERE man bruger. Stigningen i de offentlige investeringer ift. konjunkturrenset BNP er også højere end i de fleste andre OECD-lande (her er anvendt OECDs skøn for landene fra juni, mens tallene for Danmark er Finansministeriets skøn fra august. Det kan selv sagt ikke udelukkes, at der i landene er truffet nye beslutninger henover sommerferien, som kan ændre billedet). Dertil kommer, at investeringer i blandt andet jernbaner, store broprojekter, herunder Femern-forbindelsen, metroen og kloakker ikke indgår i de offentlige investeringer i Danmark, og at sammenligninger på tværs af lande er forbundet med vanskeligheder, jf. nedenfor.

Information

Og Danmark bruger – inklusiv løftet på 30 procent – kun omkring to procent af BNP hvilket er markant mindre end de andre nordiske lande, der alle bruger over tre procent.»

Finansministeriet

Nej - investeringerne skønnes at stige fra 1³/₄ til knap 2¹/₂ pct. af BNP fra 2008 til 2010, og forskellen på niveauerne i de nordiske lande skal bl.a. ses i sammenhæng med, at f.eks. jernbaneinvesteringer indgår i de offentlige investeringer i Finland, Norge og Sverige, men ikke i de offentlige investeringer i Danmark. Man skal derfor være varsom med at sammenligne investeringsniveauer mellem lande. Det kan man se i et papir på Finansministeriets hjemmeside.

Information

Når man på den måde kommer fra et uforskammet lavt niveau, er det et klassisk kneb kun at fokusere på stigningen, « siger Søren Bo Nielsen, og tilføjer, at satsningen i 2010 på at øge de offentlige investeringer også mellem linjerne fortæller, at krisen har taget regeringen på sengen.» De lande, der forudså krisen bedst, har allerede sat gang i deres offentlige investeringer, for det tager lang tid, inden de

virker. På den måde kan man også sige, at regeringens flotte tal for stigningen i de offentlige investeringer næste år bundet i, at den var dårlig til at forudse krisen,« vurderer Søren Bo Nielsen over for Information.

Finansministeriet

Nej, der er planlagt betydelig vækst i investeringerne både i år og næste år, som samlet ser ud til at være større end i noget andet OECD-land i henhold til OECDs skøn for juni. Men det er rigtigt, at styrken i tilbageslaget sidste efterår ikke blev forudset.

Information

Professor i økonomi på Syddansk Universitet, Christen Sørensen, mener også, at finansminister Claus Hjort Frederiksen taler mod bedre vidende, når han i flere debatindlæg i landets aviser, har skrevet at 'krisepolitikken og den lave rente øger beskæftigelsen med 70.000-80.000 personer'.

Finansministeriet

Det er korrekt at den beregnede beskæftigelsesvirkning er godt 70.000 personer, jf. Økonomisk Redegørelse, august 2009. Beskæftigelsesvirkningen fra finanspolitikken og udbetalingen af SP-midlerne i 2009 og 2010 skønnes til 40-45.000 i 2010, mens resten følger af faldet i renten siden 2008 og bygger på en beregning på ADAM-modellen.

Information

I en mindre omtalt redegørelse til Finansudvalget fra marts, peger Finansministeriet da også på, at beskæftigelsesvirkningen af regeringens krisetiltag isoleret set kun er omkring 23.000 personer – dertil kommer yderligere 4.000 personer fra kommunale anlægsinvesteringer, som regeringen har sat i gang efter marts, vurderer Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE-rådet)» Ministeren fortægger billedet, for han skelner ikke mellem effekten af den aktive krisepolitik og den del af finanspolitikken, man – krise eller ej – ville have ført, fordi den er givet automatisk på forhånd,« lyder det fra Christen Sørensen, som også er tidligere økonomisk overvismand.

Finansministeriet

Nej, det er ikke det, der står i svaret på Finansudvalgets spørgsmål, som vist må være nr. 86 fra 17. april 2009. Der står, at med de lempelser, der følger af finansloven for 2009, 2015-planen og forårets aftaler om blandt andet en grøn transportpolitik og Forårspakke 2.0, herunder skattereformen, løft af de kommunale anlægsaktiviteter, tilskudspuljen til renoverings- og bygningsarbejder og udbetaling af SP-midler, skønnes beskæftigelsen af være ca. 30.000 personer højere i 2010, end den ellers ville have været. Efterfølgende er der med finanslovsforslaget for 2010 planlagt yderligere lempelser, herunder blandt andet et højere niveau for de kommunale anlægsinvesteringer i 2010, således at beskæftigelsesvirkningen fra finanspolitikken og SP-midlerne nu skønnes til 40-45.000 personer. Desuden skal man huske, at alle initiativer, der styrker efterspørgslen i 2009 og 2010, medvirker til at modvirke krisen, uanset hvornår de er vedtaget.

Information

Om Claus Hjorts fortolkning af regeringens kriseindsats vil professor Flemming Ibsen ikke direkte sige, at finansministeren lyver.»Man kan kalde det manipulation.

Det er ikke løgnagtigt, men omvendt fortæller han heller ikke hele sandheden, « siger han til Information.

Finansministeriet

Tallene og fortolkningen er Finansministeriets. Man kan få information herom ved at se i Økonomisk Redegørelse, Budgetoversigten og øvrige bøger, notater o.lign. på Finansministeriets hjemmeside eller ved at kontakte Finansministeriet.

Information

Flemming Ibsen vil derimod gerne give et bud på finansministerens motiver. Kernen er, at den stigning i det offentlige forbrug, som en vækstpakke er et udtryk for, strider mod regeringens politiske overbevisning, der især handler om at satse på skattelettelser og privat forbrug.

Finansministeriet

Nej, vækstinitiativerne knytter sig primært til de offentlige investeringer, som øges kraftigt, og til lavere beskatning og frigivelsen af SP-opsparring. Desuden vokser det offentlige forbrug ret kraftigt. Men den høje vækst i det offentlige forbrug bidrager også på kort sigt til at dæmpe stigningen i ledigheden.

Information

Et andet element er ifølge Flemming Ibsen, at VK-regeringen grundlæggende har det godt med en periode med stigende arbejdsløshed. På samme måde som nationalbankdirektør Nils Bernstein, der har udtalt, at krisen har en rensende effekt, fordi arbejdsløsheden er med til at presse lønningerne ned og dermed styrke den danske konkurrenceevne.»Det kan finansministeren af politiske grunde ikke sige højt. Men i sidste ende er det et politisk valg mellem mere arbejdsløshed på kort sigt og bedre konkurrenceevne på lang sigt,« lyder det fra Flemming Ibsen.

Finansministeriet

Det er forkert. Som det også fremgår af Finansministeriets publikationer mv. er et centralt sigtepunkt i den økonomiske politik at sikre lav ledighed både på kort og langt sigt. Og store svækkelser af konkurrenceevnen medfører højere ledighed på lidt længere sigt.